

Záměr
na vyhlášení zvláště chráněného území
ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
o ochraně přírody a krajiny v platném znění
a § 10 vyhlášky č. 45/2018 Sb.

Přírodní rezervace
Olšina u Skleného

Datum zpracování: 18. 3. 2022

1. Název zvláště chráněného území:

Olšina u Skleného

2. Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území:

přírodní rezervace – dále jen „PR” (ve smyslu § 33 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění – dále jen „zákon”)

3. Předměty ochrany a jejich popis:

3.1 Souhrnná charakteristika předmětů ochrany:

Předmětem ochrany přírodní rezervace jsou ekosystémy lužních lesů, luk a pastvin, smilkových trávníků a slatinných a přechodových rašelinišť.

3.2 Popis předmětů ochrany:

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
L2.2 Údolní jasanovo–olšové luhy	40	<p>Ekosystém prameništních a smrkových olšin svazu <i>Alnion incanae</i> s účastí typických prameništních druhů jako např. ostřice řídkoklasá (<i>Carex remota</i>), krabilice chlupatá (<i>Chaerophyllum hirsutum</i>), škarda bahenní (<i>Crepis paludosa</i>), apod., druhů smrkových olšin např. kapradě rozložená (<i>Dryopteris dilatata</i>) a osténkatá (<i>D. carthusiana</i>), třtina chloupkatá (<i>Calamagrostis villosa</i>), přeslička lesní (<i>Equisetum sylvaticum</i>), vlhkomilných lesních druhů jako čistec lesní (<i>Stachys sylvatica</i>), košťava obrovská (<i>Festuca gigantea</i>) apod. Po okrajích přecházejí ve společenstva acidofilních bučin (L5.4) a fragmentárně v podmačené smrčiny (L9.2B).</p> <p>Na výskyt olše jsou vázány některé vzácnější druhy hub, např. muchomůrka olšová (<i>Amanita friabilis</i>), pavučinec olšový (<i>Cortinarius alnetorum</i>), p. hezoučký (<i>C. lilacinopusillus</i>) či ryzec kalichovkovitý (<i>Lactarius omphaliformis</i>).</p>
T1.5 Vlhké pcháčové louky	25	<p>V chráněném území jsou hojně zastoupena druhově bohatší společenstva svazu <i>Calthion palustris</i>. Vyskytují se v mozaice s ostatními typy společenstev, s nimiž tvoří i nevyhraněná společenstva přechodového typu (místy i ke společenstvům vysokých ostřic – M1.7).</p> <p>V této vegetaci se typicky uplatňují pcháče, na lokalitě zejména pcháč bahenní (<i>Cirsium palustre</i>), a p. potoční (<i>C. rivulare</i>), vzácněji též p. různolistý (<i>C. heterophyllum</i>) a p. zelinný (<i>C. oleraceum</i>). Z dalších diagnostických i vzácných druhů zde roste např. škarda bahenní (<i>Crepis paludosa</i>), ostřice prosová (<i>Carex panicea</i>), o. obecná (<i>C. nigra</i>), o. prodloužená (<i>C. elongata</i>), kozlík dvoudomý (<i>Valeriana dioica</i>), starček potoční (<i>Tephrosia crispa</i>), prstnatec májový (<i>Dactylorhiza majalis</i>) apod. Místy se více uplatňují výrazné dominanty jako skřípina lesní (<i>Scirpus sylvaticus</i>), tužebníků jilmový (<i>Filipendula ulmaria</i>), krabilice chlupatá (<i>Chaerophyllum hirsutum</i>) či ostřice zobánkatá (<i>Carex rostrata</i>).</p> <p>Dostatečně početná populace živné rostliny kozlíku dvoudomého umožňuje výskyt hnědáka rozrazilového (<i>Melitaea diamina</i>), v rámci ZCHÚ se jedná o lokálně méně početnou populaci (do 20 imag).</p>

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
R2.2 Nevápnitá mechová slatiniště	5	<p>Druhově bohatá společenstva rašelinných luk na lokalitě odpovídají převážně svazu <i>Sphagno warnstorffii-Tomentypnion nitentis</i> místy přecházející ve vegetaci svazu <i>Caricion canescenti-nigrae</i>. Porostům dominují ostrice ostrice prosová (<i>Carex panicea</i>), o. obecná (<i>C. nigra</i>), o. ježatá (<i>C. echinata</i>) se suchopýry – úzkolistým a širolistým (<i>Eriophorum angustifolium</i>, <i>E. latifolium</i>) či vachtou trojlistou (<i>Menyanthes trifoliata</i>). Ze vzácných druhů rostlin zde roste krušík bahenní (<i>Epipactis palustris</i>), suchopýrek alpský (<i>Trichophorum alpinum</i>), tolíje bahenní (<i>Parnassia palustris</i>), prstnatec májový (<i>Dactylorhiza majalis</i>) či pětiprstka žežulník (<i>Gymnadenia conopsea</i>) a dále např. kozlík dvoudomý (<i>Valeriana dioica</i>), starček potoční (<i>Tephrosia crispa</i>) apod.</p> <p>Pro vegetaci nevápnitých mechových slatinišť je typické bohatě vyvinuté mechové patro s rašeliníky a tzv. hnědými mechy obvykle z čeledi <i>Amblystegiaceae</i>. Objevují se v něm např. kostrbatec zelený (<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>), rašeliník Warnstorffův (<i>Sphagnum warnstorffii</i>), vlasolstec vlhkolistý (<i>Tomentypnum nitens</i>) či zelenka hvězdovitá (<i>Campylium stellatum</i>), aj.</p> <p>Dostatečně početná populace živné rostliny kozlíku dvoudomého umožňuje výskyt hnědáka rozrazilového (<i>Melitaea diamina</i>), v rámci ZCHÚ se jedná o lokálně méně početnou populaci (do 20 imag).</p>
T2.3 Podhorské a horské smilkové trávníky bez výskytu jalovce obecného	5	<p>Krátkostébelné, nízkoproduktivní, podhorské druhově bohaté trávníky svazu <i>Violion caninae</i> s dominancí travin a graminoidů. Mezi dominanty patří kostrava vláskovitá (<i>Festuca filiformis</i>), tomka vonná (<i>Anthoxanthum odoratum</i>) a smilka tuhá (<i>Nardus stricta</i>) apod. Významný je výskyt velmi početné populace všivce lesního (<i>Pedicularis sylvatica</i>). Na lokalitě jsou patrné přechody k vegetaci svazu <i>Calthion palustris</i>.</p>

4 Cíl ochrany:

Zachování společenstev údolních jasanovo-olšových luhů a druhově bohatých lučních společenstev s výskytem řady vzácných a ohrožených druhů. Za tímto cílem pravidelně sklízet travní porosty, redukovat rákosinu, eliminovat rozrůstání dřevin a zachovávat vodní režim lokality.

5 Základní ochranné podmínky:

Základní ochranné podmínky přírodních rezervací jsou stanoveny v § 34 odst. 1 zákona.

6 Návrh bližších ochranných podmínek přírodní rezervace:

V souladu s ustanovením § 33 odst. 1 zákona se navrhuje, aby na území nově navržené přírodní rezervace bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody provádět tyto činnosti a zásahy:

- provádět průzkumy a výzkumy s výjimkou těch, které jsou zadávány nebo prováděné příslušným orgánem ochrany přírody
- povolovat nebo provádět změny druhů pozemků anebo způsobů jejich využití
- zřizovat příkrmovací zařízení nebo slaniska, příkrmovat nebo vnadit zvěř, zřizovat myslivecká zařízení s výjimkou jednoduchých posedů
- pořádat hromadné sportovní, turistické a jiné akce

7 Vymezení ochranného pásma:

Pro zvláště chráněné území se nenavrhují vyhlášovat ochranné pásmo. K zabezpečení zvláště chráněného území před rušivými vlivy je v souladu s § 37 odst. 1 navrhováno ochranné pásmo ze zákona, tzn. ochranné pásmo bude tvořit 50 m široký pás od hranice přírodní rezervace.

8 Územně správní zařazení území:

kraj:	Vysočina
okres:	Žďár nad Sázavou
obec s rozšířenou působností:	Žďár nad Sázavou
obec s pověřeným obecním úřadem:	Žďár nad Sázavou
obec:	Sklené
katastrální území:	Sklené u Žďáru nad Sázavou

9 Parcelní vymezení pozemků dotčených návrhem přírodní rezervace a ochranného pásma přírodní rezervace:

9.1 Přírodní rezervace

Katastrální území: 748251, Sklené u Žďáru nad Sázavou

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
257/3		trvalý travní porost		25023	25023
454/5		lesní pozemek		39008	39008
Celkem					64031

9.2 Ochranné pásmo přírodní rezervace

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Katastrální území: 748251, Sklené u Žďáru nad Sázavou

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)
232/1		lesní pozemek		20129
232/2		lesní pozemek		756
243		lesní pozemek		24767
257/4		lesní pozemek		20666
454/1		lesní pozemek		971014
454/2		lesní pozemek		2229181
454/4		lesní pozemek		342609
474/2		ostatní plocha	ostatní komunikace	364
491		ostatní plocha	ostatní komunikace	26569

10 Předpokládaná výměra zvláště chráněného území:

Přírodní rezervace: 6,4031 ha

Ochranné pásmo: 6,9692 ha

** výměra ochranného pásma byla stanovena v GIS*

11 Odůvodnění návrhu:

11.1 Historie ochrany území:

Ochrana území byla zřízena usnesením Rady ONV Žďár n. S. č. 153/13 ze dne 10. 3. 1983 a upravena vyhláškou ONV Žďár n. S. ze dne 16. 4. 1987. Přílohou vyhlášky č. 395/1992 Sb. bylo území převedeno do kategorie přírodní rezervace. Dne 21. 6. 2004 vydala Správa CHKO Žďárské vrchy nařízení č. 3/2004, kterým mění vyhlášku ONV Žďár nad Sázavou ze dne 16. 4. 1987.

11.2 Hlavní důvody zpracování návrhu na vyhlášení PR:

Předkládaný záměr na vyhlášení je podkladem pro nové vyhlášení PR v rozsahu hranic stávajících pozemkových parcel, které byly změněny po digitalizaci katastru nemovitostí. Stávající tvar a rozsah pozemkových parcel odpovídá výskytu předmětů ochrany PR.

11.3 K názvu zvláště chráněného území

Název ZCHÚ "Olšina u Skleného" zůstává shodný se zažitým názvem nově vyhlašovaného ZCHÚ.

11.4 Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území

Vzhledem k tomu, že se jedná o území se zastoupením významných lesních i nelesních ekosystémů typických pro oblast Žďárských vrchů, jako jsou olšiny, vlhké a rašelinné louky s významnými populacemi ohrožených druhů se navrhuje vyhlášení v kategorii PR.

11.5 K předmětům ochrany:

Předměty ochrany jsou vymezeny tak, aby obsáhly přírodní hodnoty území nově navržené přírodní rezervace v celém jejím rozsahu.

11.6 K cílům ochrany:

Cíle ochrany jsou formulovány v souladu s ustanoveními § 34 odst. 1.

11.7 K návrhu bližších ochranných podmínek:

Bližší ochranné podmínky přírodní rezervace jsou navrženy v souladu s ustanovením § 44 odst. 3 zákona a jsou nastaveny tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou zcela ošetřeny základními ochrannými podmínkami přírodní rezervace a mohly by vést k nežádoucím změnám dochovaného stavu přírodního prostředí.

11.8 K jednotlivým bližším ochranným podmínkám na území přírodní rezervace:

ad a) provádět průzkumy a výzkumy s výjimkou těch, které jsou zadávané nebo prováděné příslušným orgánem ochrany přírody

AOPK ČR, RP SCHKO Žďárské vrchy vede přehled veškerých vědeckých poznatků týkajících se zvláště chráněného území. Průzkumné práce ve zvláště chráněném území je nutné koordinovat tak, aby nebyly ohroženy předměty ochrany, a zajistit, aby výsledky byly poskytnuté orgánu ochrany přírody. Proto je vhodné tyto činnosti vázat na souhlas OOP.

ad b) povolovat nebo provádět změny druhů pozemků anebo způsobů jejich využití

Menší části pozemků zahrnuté v navrhovaném MZCHÚ se nacházejí ve II. zóně odstupňované ochrany. Na těchto částech pozemků je možné povolovat nebo provádět změny druhů pozemků anebo způsobů jejich využití tak, aby nebyly ohroženy předměty ochrany.

ad c) zřizovat příkrmovací zařízení nebo slaniska, příkrmovat nebo vnadit zvěř, zřizovat myslivecká zařízení s výjimkou jednoduchých posedů

Zvyšování obsahu dusíku a fosforu v půdě následkem příkrmování a zvýšeného pohybu zvěře lokálně zhoršuje podmínky pro společenstva předmětu ochrany. Krmeliště a vnadiště mohou být také zdrojem výskytu plevelů a jiných nepůvodních druhů. Na ploše ZCHÚ není obecně vhodné umísťovat odchytová zařízení apod.

ad d) pořádat hromadné sportovní, turistické a jiné akce

Lokality výskytu některých společenstev tvořících předmět ochrany přírodní rezervace mohou intenzivním pohybem osob při hromadné sportovní, turistické a jiné veřejné akci vážně poškozeny nebo zcela zničeny.

11.9 K vymezení hranice zvláště chráněného území:

Navržená hranice přírodní rezervace je totožná s hranicí parcel.

11.10 K vymezení ochranného pásma:

Pro území není nutné vyhlášovat specifické ochranné pásmo, zcela dostačující je ochranné pásmo ze zákona – tedy pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Přílohy:

Příloha M1: Orientační mapa s vyznačením PR Olšina u Skleného

Příloha M2: Katastrální mapa s vyznačením PR Olšina u Skleného a jejího ochranného pásma